Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL.CV. № 12 TUESDAY, JANUARY 20 1998 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 -ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ І НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 20-го СІЧНЯ 1998 р. Ч. 12 РІК CV

Помилки Л. Кучми вдало використовують опоненти

Київ(Р.Р.). — Тут у четвер, 15-го січня, в газеті „Всеукраїнські Відомості", яка відзначається льояльністю до колишнього прем'єр-міністра Павла Лазаренка, надруковано листа Остапа Голдіда з Канади.

У листі мова йде про болючу проблему не лише для канадців українського походження, а й для української громади в ЗСА та інших країн світу. А саме, про право відвідати Україну.

Автор листа з Торонто пише, що Оттава і Київ давно обіцяли вирішити „українське питання", а в червні 1997 року, під час перебування у Вінніпегу тодішній прем'єр-міністер Павло Лазаренко пообіцяв: „Тепер ви зможете приїздити на рідну землю без всяких офіційних проблем". Та на цьому обіцянка скінчилася, бо після його резиґнації „Президент Л. Кучма поспішив зруйнувати більшість ініціятив найвпливовішого опозиційного політика", — сказано в листі.

Отож для відвідин України українські родини, які переважно мешкають у селах, часто — дуже старі і бідні, повинні вислати запрошення. Але для цього їм треба дістатися в центр та пройти довгу і виснажливу процедуру затвердження цього запрошення у Відділі віз і реєстрації (ВВІР). Ця процедура триває не менше місяця і коштує 12 американських долярів, не рахуючи витрати на дорогу, нотаріяльні послуги тощо. Для багатьох пенсіонерів це не під силу. Якщо запрошення все ж оформлено, його треба вислати поштою в Канаду, бо українська амбасада факсових копій не приймає. Це займе ще місяць.

„Віза на приватні відвідини громадянина Канади в Україну коштує 70 канадських долярів. Це стало ще одним джерелом доходу для Уряду Л. Кучми, який не вважає образливим брати гроші від людей, багато десятиліть позбавлених батьківщини. В Києві переконані, що українські канадці все одно заплатять, бо хочуть побачити родину і рідні краї.

Недавно кілька родин із Вінніпегу намагалися проїхати без візи. Їх затримали на летовищі в Борисполі й тим самим літаком відправили назад", — розповів автор листа.

За його словами, майже 5,000 канадських українців хотіли відвідати родини в Україні на Різдво, але не змогли. Серед них чимало підприємців, які готові інвестувати свої капітали в українську економіку. Оплатити візу для них — не проблема. Але їх образило таке ставлення з боку українських властей. Вони вважають, що коли „Л. Кучма не поважає нас, то він не поважає і ввесь свій нарід".

Під листом є дописка від редакції, що у серпні 1997 року Президент Л. Кучма на форумі українців обіцяв забезпечити полегшений візовий режим для етнічних українців, не лише канадських. Але все залишилося без змін. В Консульському управлінні Міністерства Закордонних Справ України пояснили, що, з юридичної точки зору, неможливо визначити, хто з представників діяспори є українського походження, бо в пашпортах національність не вказано.

Відмова, правду кажучи, дуже непереконлива. Адже представники діяспори завжди можуть представити додаткові документи, які дуже пере-

(Закінчення на стор. 3)

Російський уряд задоволений ратифікацією договору

Москва. — Президент Росії Борис Єльцин привітав ратифікацію Верховною Радою України договору з Росією і висловив сподівання, що Державна дума Росії так само підтримає цей документ, сказав 14-го січня речник російського президента Сєргєй Ястржемський.

Позитивно зареагували на ратифікацію й інші російські урядовці. Міністер закордонних справ Росії Євгеній Примаков зателефонував своєму українському колезі Геннадієві Удовенкові і привітав його з цією подією. Амбасадор Росії в Україні Юрій Дубінін назвав день ратифікації, 14-го січня, „днем великої політики" у відносинах між двома країнами.

Як уже інформовано, за договір, підписаний президентами обох країн в травні минулого року, проголосували 317 українських депутатів і 27 було проти. Угода підтвердила непорушність кордонів і стала на перешкоді територіяльним претенсіям Росії на Крим і особливо Севастопіль. Ці претенсії неодноразово висували деякі російські політики.

Державна дума має розглядати договір на початку лютого і, за передбаченням першого заступника голови російського парляменту Владіміра Рижкова, ратифікує його. Свідченням цього є те, що, за словами голови Думи Ґеннадія Сєлєзньова, російські парляментаристи вітали ратифікацію договору Верховною Радою України оплесками.

Однак проти ратифікації виступатимуть деякі члени Думи, зокрема представники фракцій Владіміра Жириновського і Сєргєя Бабуріна. Ці фракції між іншим закликають збільшити в Україні телевізійні передачі з Росії.

С. Бабурін, крім того, застеріг, що, ратифікувавши договір з Україною, який знімає всі претенсії Росії на українські території, Москва прокладе Києву дорогу в НАТО.

Нові досліди підтверджують потепління клімату

Вашінґтон. — Керівник Американського центру атмосфери та океанів проф. Елберт Фрайдей повідомив, що вчені одержали нові докази на користь припущення, що існує тенденція до глобального потепління клімату і що до певної міри це спричинює людська діяльність.

За ввесь час докладних спостережень за температурою нашої плянети минулий рік виявився найтеплішим. І вперше багато спеціялістів-метеорологів, які раніше заперечували факт впливу діяльности людини на світовий клімат, висловилися на користь теорії гльобального потепління.

„Ще два роки тому я не хотів говорити про це. Однак тепер я вже є певний, бо ми маємо неспростовані докази потепління клімату, як також і того, що у цьому якоюсь мірою винна людська діяльність",— сказав Е. Фрайдей.

Середня температура у минулому році була на три чверті ступня, за Фаренгайтом, вище нормальна, яка становить 61.7 ступня, за Фаренгайтом, за період 1961— 90-их років. Минулий же рік у температурі перевищив на 0.15 ступня за Фаренгайтом рекордний в цьому сенсі 1990 рік.

Як уже інформовано, у грудні в японському місті Кіото відбулася міжнародна конференція на цю тему. Деякі вчені давно стояли на тому, що вуглекислий та інші гази, що їх викидають в атмосферу промислові підприємства і навіть домашні машини, наприклад, ледівні, підвищують температуру атмосфери, затримуючи на землі соняшне тепло. Це експерти від погоди називають "парниковим ефектом". Інші спеціялісти не погоджувалися, вважаючи цю версію не досить науково обґрунтованою. Тим часом все нові й нові дані змушують науковців визнати діяльність

(Закінчення на стор. 3)

Ірак готується до „святої війни"

Багдад, Ірак. — У неділю, 18-го січня, уряд Іраку закликав своїх громадян голоситися на військові вишколи, щоб бути готовими до „святої війни" проти санкцій ООН, які важко скалічили їхню економіку. А один день після погроз президента Саддама Гуссейна, про можливість видворення усіх збройних інспекторів Організації Об'єднаних Націй, іракський віцепрезидент Таґа Яссін Рамадан зазначив, що наступного місяця понад мільйон чоловіків і жінок почнуть військові вишколи.

Ці пропагандивні заклики є ще одним заходом Іраку в цей час відзначення сьомої річниці їхньої поразки у війні Перської затоки заявити перед своїм народом, що їхня програ була тільки тимчасовою. Тепер вони є знову готові до боротьби не тільки з Америкою та її союзником Британією, але з усією міжнародною спільнотою ООН.

Закликаючи іракців до „святої війни", Т. Рамадан підкреслив, що Ірак не має іншого виходу після своєї семирічної терпеливости та співпраці з ООН та її різними комісіями. На його думку, ЗСА є тими, котрі в Раді безпеки ООН постійно вимагають гостріших санкцій проти Іраку,що у свою чергу наражують іракський народ на смерть, голод і хвороби, тому треба бути готовими до змагань з ними.

Цей заклик до цивільного населення про військовий вишкіл додав тільки іншої закраски до існуючої напруженої ситуації, що створилася довкола груп збройних інспекторів. А погрози С. Гуссейна зовсім елімінувати будьякі перевірки збройних інспекторів, якщо ООН не знесе до шістьох місяців існуючих економічних санкцій, є мабуть передвісником чого може сподіватися Ричард Батлер, керівник інспекційної комісії ООН, прибувши до Багдаду на переговори.

Парлямент відкинув ще одне вето Президента

Київ(Р.Р.). — У четвер, 15-го січня, Верховна Рада України відкинула вето Президента на закон, що стосується терміну тимчасового виконання обов'язків високими державними особами.

Верховна Рада вважає, що цим законом вона не втручається у сферу уповноважень Президента, а лише описує процедуру їх здійснення.

Згідно з законом, виконуючий обов'язки призначається на один місяць. У разі незатвердження парляментом запропонованої кандидатури, Президент зобов'язаний внести нову кандидатуру протягом двох тижнів. У разі незатвердження й другої кандидатури, голова держави повинен запропонувати знову нового кандидата.

Під дію нового закону підпадає нинішній виконуючий обов'язки генерального прокурора Олег Литвак, кандидатуру якого парлямент не затвердив.

В. Пустовойтенко шукає шляхів тіснішої співпраці з Узбекістаном

Ташкент (УНІАР). — „Київ і Ташкент зацікавлені в поширенні торговельно-економічних відносин, оскільки це відповідає інтересам України і Узбекістану", — заявив прем'єр-міністер України Валерій Пустовойтенко, прибувши 16-го січня до Узбекістану з першою офіційною візитою.

В. Пустовойтенко підкреслив, що Україна зацікавлена у збільшенні достав узбецького газу і бавовни в обмін за продукцію сільсько-господарського машинобудування і харчів. Прем'єр також дав позитивну оцінку створеному з ініціятиви українського Президента і узбецького прем'єра торговельного дому „Україна-Узбекістан", що торік дозволило в півтора раза збільшити товарообіг між двома країнами.

16-го січня відбулося засідання українсько-узбецької комісії зі співпраці, на якому розглядались проблеми, що стримують нарощення обсягів взаємовигідної торгівлі. Серед цих проблем — недостатньо розвинута система взаєморозрахунків.

Закінчено першу туру українсько-румунських переговорів

Київ — Завершився перший етап українсько-румунських переговорів щодо укладення договору про режим спільного кордону. Голова української делеґації амбасадор України в Румунії Олександер Чалий сказав, що обидві сторони „обмінялися концептуальними підходами щодо структури та змісту майбутніх документів" і покищо не обговорювали питання щодо спільного використання континентального шельфу, хоча така співпраця цілком можлива. Як відомо, Україна і Румунія минулого року уклали договір, який підтвердив існуючі кордони, однак обидві країни так і не домовилися щодо острова Зміїного в Чорному морі, де знайдено поклади газу і нафти. Київ і Букарешт сподіваються з допомогою переговорів розв'язати це питання. А якщо їм це не вдасться, то звернуться до міжнародного суду в Гаазі.

Туреччина протестує проти дій українських прикордонників

Київ (УНІАР). — 16-го січня амбасада Туреччини передала ноту протесту Міністерству Закордонних Справ України у зв'язку із затоненням біля острову Зміїний у Чорному морі турецького риболовецького судна.

За повідомленням українського телебачення, 15-го січня українські сторожові кораблі виявили 17 турецьких шхун, які нелегально ловили рибу в українській економічній зоні. Не зважаючи на попереджувальні постріли, турецькі кораблі не підкорилися вимогам зупинитися і почали небезпечно маневрувати. Одне із турецьких суден зіткнулося з українським сторожовиком. Турецька шхуна перекинулася і затонула. Українські прикордонники підняли на борт сім членів її залоги, а на затонулому судні залишалося ще двоє рибалок. Їхня доля досі невідома.

У своїй заяві Туреччина називає дії українських прикордонників неприпустимими і вимагає виплатити компенсації родинам двох зниклих рибалок, яких вважає загиблими.

Право на землю можна оформити до 2000 року

Київ(Р.Р.). — Верховна Рада України ухвалила постанову, якою продовжила дію пункту 6 постанови Верховної Ради про земельну реформу з 17-го грудня 1997 року.

Постановою було закріплено, що громадяни, які отримали в користування земельні ділянки до введення в дію Земельного кодексу, повинні оформити власности на землю до 1-го січня 1998 року. Тепер цей термін продовжено на два роки, тобто — до кінця 1999 року. Хто не встигне цього зробити, той втратить право на користування землею.

Підписано меморандум про українсько-британську митну співпрацю

Київ (УНІАР). — 16-го січня в Києві підписано меморандум про взаєморозуміння між Урядом України та урядом Великобританії про адміністративну взаємодопомогу між митними службами.

Цей документ підписали голова Державної митної служби Леонід Деркач від Уряду України і заступник голови митної та акцизної служби Великобританії Александер Рассел від уряду Великобританії.

Меморандум юридично закріплює бажання митних служб України та Великобританії і надалі розвивати дружні стосунки, поєднувати зусилля у боротьбі із злочинністю, особливо з наркобізнесом, а також інтеґруватися у світовий процес координації дій для протистояння порушенням митного законодавства обох держав.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

Л. КАДЕНЮК ВИРІШИВ БУТИ ПОЗАПАРТІЙНИМ

КИЇВ. — Перший космонавт незалежної України, повернувшись на батьківщину, відмовився бути кандидатом на депутата від Республіканської Християнської Партії. Космонавт відвідав адміністрацію РХП і сказав, що його становище не дає йому права „бути з якоюсь партією", хоча він і вважає, що в парляменті має бути людина, яка представляла б інтереси космонавтики України. Водночас Л. Каденюк прийняв запрошення від Японської космічної агенції відвідати Японію від 26-го до 31-го січня.

ПРАВО НА ЖИТТЯ

КИЇВ. — Конституційний суд України розглядає питання конституційности статтей Кримінального кодексу, де передбачено страту злочинців за вчинені ними злочини. За словами голови Конституційного суду Івана Тимченка, подання надійшло від депутатів Верховної Ради у зв'язку з тим, що Україна має скасувати смертну кару перед вступом у члени Ради Европи. В Конституції є низка положень про право на життя як одне з основних прав людини. „І це не лише філософічне питання, але й правне", — зазначив голова Конституційного суду.

„ШКОЛА СКАНДАЛУ"

КИЇВ. — Авторитет України закріплюють у світі українські театри. Цього разу на гастролі до Мюнхену, Німеччина, їде Національний академічний театр російської драми ім. Л. Українки. На сцені „Резиденцтеатру" українські актори представлять „Школу скандалу" Р. Шерідана, „З вами небезпечно мати справу" за „Старомодною комедією" А. Арбузова. Від 19-го до 26-го січня артисти з України виступлять у старовинному „Кювелі-театрі", спорудженому в стилі бароко.

„НЕОСТАЛЬГІЯ"

КИЇВ. — Тут, у ґалерії „Карась" відкрито виставку „Неостальгія", на якій представлено праці трьох відомих українських мистців — Владислава Шерешевського з Києва, Ігоря Галича з Харкова і Олександра Лісовського з Одеси. У 1997 році в ґалереї відбулося 15 індивідуальних виставок кращих українських художників, які працюють у стилі естетики XIX століття. Цього року виставки будуть більшими і на них передбачається об'єднувати мистців за певними прикметами.

І. ДРАЧА ТА Л. ТАНЮКА ВИСУНУЛИ НА ДЕПУТАТІВ ТЕРНОПІЛЬЧАНИ

ТЕРНОПІЛЬ. — Презентація виборчого списку Народного Руху України відбулася на Тернопільщині. Її проведено в обласному драматичному театрі та у містах і селищах області. На презентації виступили провідні діячі НРУ та керівники області: Вячеслав Чорновіл, Богдан Бойко, Іван Бойчук, Олена Бондаренко, Іван Драч, Лесь Танюк, Павло Мовчан, Юрій Костенко, Олександер Слободян та інші. На списку фігурують прізвища Івана Драча і Леся Танюка.

ВИСТУПАЮТЬ ПРОТИ РАТИФІКАЦІЇ

СЕВАСТОПІЛЬ. — У Севастополі майже 200 проросійськи налаштованих осіб вимагали не допустити ратифікації договору про дружбу, партнерство і співробітництво між Україною та Росією, що „стало б зрадою інтересів Росії та її народів, законних прав Республіки Крим і її громадян". Таку вимогу до Ради Федерації Росії висунули учасники віча на честь сьомої річниці „відтворення" Республіки Крим. Як уже інформовано, договір цей ратифікувала 14-го січня Верховна Рада України, що викликало задоволення в російському уряді. Тим часом учасники віча висунули вимогу до кримського парляменту „негайно відмовитися від політики задоволення незаконних вимог Києва і 29-го березня провести загальнокримський референдум щодо статусу республіки".

У СВІТІ

У П'ЯТНИЦЮ, 16-ГО СІЧНЯ, 33-членна група збройних інспекторів Організації Об'єднаних Націй під керівництвом Вілліяма Скотта Ріттера, колишнього капітана американської морської піхоти, залишила Багдад, але приобіцяла повернутися. Ірак зумисне бльокував можливість виконання праці саме згаданої групи, мотивуючи свою поведінку закидами, що В. Ріттер є шпигуном і його група має надто велику кількість американських експертів. Офіційні чинники ООН кажуть що група виїхала не з уваги на вимоги Іраку. Одначе аналітики уважають, що тут знову ЗСА дістали поличник від Саддама Гуссейна та поступилися його вимогам, що є тільки заохотою для таких як іракський президент шукати постійних конфронтацій та нехтувати бажаннями міжнародної спільноти.

НІМЕЦЬКИЙ СУД У ФРАНКФУРТІ, більше як вісім років після повалення Берлінської стіни, та двох спроб ув'язнити Маркуса Вольфа, колишнього шефа тайної поліції Східньої Німеччини, вкінці мав успіх і посадив його за ґрати. Ув'язнено 74-річного М. Вольфа за те, що він відмовився назвати одного зі своїх аґентів, шефом якого був під час холодної війни. М. Вольф назвав цю наступну спробу німецького судівництва звичайним „відьомським полюванням" або намаганням покарати його за те, що він так довго мав перевагу над західньонімецькою розвідкою. Зізнаючи на розправі Ґерґардта Флємінґа, котрого судять за шпигунство в користь Східньої Німеччини, М. Волф відмовився назвати правдиве ім'я свого підвладного в той час шпигуна у Західній Німеччині, що носить псевдо „Юліюс", заявивши тільки, що ним не є підсудний.

В АМЕРИЦІ

У ЧЕТВЕР, 15-ГО СІЧНЯ, президент Билл Клинтон, відвідуючи Ню Йорк і не зважаючи на партійну приналежність посадника Рудолфа Джуліяні, публічно пообіцяв 120 млн. дол. допомоги у боротьбі зі злочинністю. Обіцяні ним гроші допоможуть покрити кошти вишколу додаткових 1,600 поліціянтів, які вкоротці мають доповнити кадри місцевої поліції. Стоячи разом з посадником на тлі уніформованих членів нюйоркської поліції президент Б. Клинтон отримав признання за те, що намагається боротися зі злочинністю в країні, а Р. Джуліяні допоміг дотримати його передвиборчих обіцянок боротися зі злочинністю в Ню Йорку — світовому центрі фінансів, який гордиться надзвичайною кількістю закордонних відвідувачів і туристів.

ШІСТЬ СЕНАТОРІВ МИНУЛОГО четверга, 15-го січня, сказали, що Уряд президента Билла Клинтона має в пляні на пробу припинити всю державну фінансову допомогу для залізничної компанії Емтрек. Ці пляни вже є частиною наступного державного бюджету. Якщо ці пляни будуть здійснені, то це є значною загрозою для майбутности пасажирської залізничної мережі в ЗСА. У своєму гострому листі згадані сенатори, всі з північносхідніх стейтів, звинуватили Президента у відступництві від своїх обіцянок допомагати підміській пасажирській залізничній мережі. Цей крок зі сторони державного правління залишить компанію Емтрек у довгах, примусить звільняти працівників, зменшити послуги та збільшити ціни поїздових квитків. Все це буде в першу чергу шкідливим для пересічного громадянина-платника податків.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

UNA & Svoboda tel.: (973) 292-9800; Svoboda Fax: (973) 644-9510; UNA Fax: (973) 292-0900

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Parsippany,, NJ

22-ге січня

У цьому році припадає 80-річчя того акту, котрим на залюдненій Софіївській площі в Києві 22-го січня 1918 року пролунали слова IУ Універсалу: про те, що „Віднині Українська Народна Республіка стає самостійною, від нікого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу“.

Під небом в іскрах встав залізний день,
І Сварог на степи мечем проміно кинув —
Гей!.. Розкотились громом строфи кантилен,
І крикнула Земля: Однині — Самостійна!..
І закричав у прапорах Майдан,
І заревли всі дзвони в київській Софії —
На грифі в бронзі знов ожив Богдан
І ожили, сповнилися Народу мрії!

Хоч у проголошених словах IУ Універсалу визріла довгоочікувана мрія багатьох поколінь українського народу і дійсністю стало бажання всіх тих, що віддали своє життя на жертівник віками оспівуваного прагнення, та молода недозріла нація не змогла вдержатися та оборонити своєї держави. Мільйони її громадян блукали по „мітінгах“, партійних зборах і займались ідеологічними суперечками, бо не зрозуміли, що все це — внутрішні справи, котрі упорядковуються у власній державі.

Все ж таки про дату 22-го січня 1918 року треба обов'язково пам'ятати, бо той день став передвісником того, що здійснилось 24-го серпня 1991 року.

IУ Універсал — це те, що про нього у св. Євангелії говориться „Спочатку було слово“,... був початком і словом, яке засіяно у душі українського народу, словом незнищимим, бо жевріло понад 70 років. І як Нерони, що не знищили Бога, що був Словом, так ворожі сили не змогли знищити української душі.

IУ Універсал був у першу чергу виявом української національної душі. Думка завжди випереджає, він був думкою, котра випередила загальний розвиток національної свідомости. Тому в боротьбу за нього пішла тільки частина й тому наша держава впала. Але IУ Універсал був також і виявом визрівання нації, визрівання її волі до суверенности, визрівання її здібностей до побудови держави.

Сьогодні всі, котрим доля дозволила стати спадкоємцями IУ Універсалу, мусять пам'ятати про те, що їхнім найважливішим завданням є зберегти його ідеї та не дати пропасти молодій українській державі. Нині як і тоді, багато залишилось національно несвідомими і знову бігають по „мітінгах“, партійних зборах незчисленних існуючих партій, провадять ідеологічні спори, шукають більшої та ситнішої ковбаси і чарки, а тим часом добрий сусід робить свою справу. Він на ввесь світ горлає про насильну українізацію, про витіснення російської мови та заборону культурно-політичного розвитку російської меншини. Ба, що більше, він з терпеливою прецизністю переконує зачерствілих та зубожілих зі свого українства новітніх Кочубеїв, які, потакуючи, махають головами на їхні репліки, та власними руками допомагають з Матері сорочку здирати. А керівництво, коби здоровеньке було, само не спроможне стати твердо на власні державницькі ноги та голосно сказати: годі! У результаті, в Українській Незалежній Державі, переважає мова іншого народу, а історично-культурні та мистецькі надбання багатьох поколінь українського народу знаходяться в чужих руках.

Тому, відзначуючи 80-річчя тієї славної в українській історії дати, варто було б, щоб кожний запитав себе, що я зробив, роблю і готовий зробити для укріплення ідеалів IУ Універсалу. А всіх тих, які сьогодні стоять у проводі релігійного, політичного, наукового і культурного життя України і діяспори, єдиним і найважливішим обов'язком мусить бути відповідь на подібне питання до себе: чи досить я зробив для того, щоб усвідомити собі і передати іншим розуміння потреб модерної нації, модерної держави, усієї складности сучасного життя, а також відповідно визначити черговість завдань і способи їх здійснення?

Спільними силами поборюймо наслідки поневолення багатьох віків — безхребетність, пасивність, несвідомість і продажність. Вірмо твердо у власні сили, гідність української людини та здорову розсудливість українського народу, тоді напевно ідеали, проголошені IУ Універсалом, будуть достойно відстояні, утверджені та захищені.

Віктор Каспрук,
Київ

НЕЗАЛЕЖНА УКРАЇНА НАБУВАЄ ДОСВІДУ

Під час ґорбачовської перебудови у суспільстві панувало уявлення, що, випустивши на волю ініціятиву громадян, суспільство отримає загальне процвітання та різкий злет продуктивности праці в усіх напрямках. У першу чергу в творчих та виробничих царинах. Проте виявилось, що з пляшки, водночас з конструктивними джинами творчости, іновацій та підприємництва, вирвались темні сили шахрайства, корупції та криміналу, котрі за умов паралічу дієздатности влади швидко захопили ініціятиву і підім'яли під себе або винищили тендітні паростки конструктивности й одночасно з цим надію на достойне життя народу в найближчому майбутньому.

Безперечно, й цей неґатив стане наукою у жорсткій школі життя як окремих громадян, так і націй в цілому. Проте головна наука цих подій в Україні має загальнолюдське й загальноісторичне значення — паростки культури й цивілізації потребують постійного догляду й турботи збоку суспільства та держави. За браком належного піклування всі досягнення тисячоліть, а тим більш молоді кількарічні пагони досягнень у сферах, котрі вирізняють людину розумну з царства дикої природи, можуть бути заглушені бур'янами чиновницької корупції та зжерті сараною криміналу й мафії.

Колись, за совєтських часів, в усіх армійських формаціях на чільному місці висів плякат: „Все творене народом має бути надійно захищене...”. І підпис автора — творця совєтської імперії. Проте цей афоризм, як і багато інших „крилатих висловів” комуністичних лідерів, через котрі нас примушували не лише завчати основу комуністичної ідеології, а й прищеплювали бачення всієї історії людства через марксистські окуляри, був запозичений з творчости древнього Риму. Недаремно запозичений, оскільки на надбання творчої праці завжди знаходились охочі „поділитись”. І чужинецькі, і свої, вітчизняні. Не лише в образі грабіжника з темної вулиці, а й у подобі політика або чиновника високої ранґи з резиденціями в панських околицях, з щирою посмішкою з екрана телевізора та душевними словами піклування про бідний, пригноблений народ. В ім'я любого широку душі телевізійно-мітингового, або навпаки — телевізійно-кабінетного доброзичливця народу проводиться надзвичайно справедлива „приватизація”, до нестями радикальні „реформи”, після яких від колись потужної економіки залишаються примари промислових чорнобилів та згадки на пам'ять. Для рідного „простого громадянина” не жаль ґуми шин красеня шестисотого „мерца”, щоб поспілкуватись на виїзді на місця, особливо напередодні чергових кріслоносних виборів.

Доброзичливі з вчорашнього „комуністичного майбутнього” від щирої душі зголошуються ще раз взяти тагар турбот про народ на свої шкіряні плечі, дати всім багато-багато дешевої ковбаси і розстріляти на рідість бідного народу зажерливих нових капіталістів. Вибірково, звичайно. Тільки чужих, щоб звільнити місце для своїх.

Проте народ за шість років все ж багато чому навчився. Навчився менше довіряти багатообіцяючим доброзичливцям, навчився не розраховувати на турботливу державу, заробляти на життя новим, незвичним нещодавно способом натурального картопляно-овочевого господарства на клаптику землі, виданому ще за перебудови. На останніх роковинах жовтневого перевороту 1917 року було продемонстровано, що навчилися ще менше тузити один одного заради мішури ідеології.

Залишилося ще багато — навчитися керувати власним життям на всіх суспільних рівнях, від сусідського кондомініюму чи спільного, але не колгоспного обробітку землі до господарського управління районом, містом, країною. Власне, саме ця становить суть структурації суспільства, про котру багато говориться, проте хісну з цих розмов стільки, скільки солодощів в роті від слова „цукор”.

Україна й українці вже внесли і вносять, можливо, не з доброї волі, свій вклад у практику і теорію переходу від соціял-феодалізму до демократичного устрою. Проте цей устрій має стати своїм, вистражданим і вибудованим власними руками. Тому й партіям, особливо в гарячу пору перед виборами, варто взяти до уваги не солодкі слова про радикально-чудотворні заходи з запроваджування „щасливого майбутнього”, а співзвучний щоденній праці пересічних громадян процес крок за кроком вибудови того, що необхідно, й того, що приживається на українських теренах. Хто візьме це до уваги — у того буде майбутнє й після березня-98.

Юліян Мовчан

„На визвольних стежках Европи”

Недавно появилася під вищеподаною назвою книжка спогадів д-ра Миколи Дейчаківського, учасника національно-визвольної боротьби 40-их років, члена ОУН-УПА, зв'язкового закордонного представництва УГВР, вихідця з села Ямниця Івано-Франківської области, який тепер проживає в Клівленді.

Звичайно в невеликій статті було б неможливо подати більшу кількість спогадів, які подає автор на 128-ох сторінках своєї книжки. Наведемо лише деякі з тих спогадів.

Тому, що німецькі окупанти після зайняття західньої України в 1941 році дозволили у Львові відкрити медичний, політехнічний, ветеринарний та агрономічний інститути і тому, що перший семестер відбувся весною 1942 року, М. Дейчайківського прийняли відразу на другий семестер під умовою, що він відбуде перший весною 1943 року.

Автор пише, що багато української студентської молоді тоді включалося в політичні дії в лавах двох націоналістичних організацій — „бандерівців” та „мельниківців”. Він був одним з тих, що перед вибухом війни був пов'язаний з революційною ОУН. У студентському секторі перевагу мав бандерівський табір. Представники поодиноких високошкільних громад творили центральний орган ОПУС (Об'єднання Праці Українських Студентів). Його очолював призначений Українським Центральним Комітетом д-р Богдан Лончина. Він був тактовним і солідним працівником та намагався в міру можливостей допомагати студентам у їхній навчальній і суспільній праці.

Як пише автор, „з наукою я справлявся без помітних труднощів”. Але моє матеріяльне положення, особливо в роках 1942-43, було дуже важке. Я мусів часто — бувало 3-4 дні в тиждень — їздити до свого рідного села Ямниці щоб допомагати в господарській роботі своїм батькам. Німці накладали великі континґенти, які треба було своєчасно виконати, щоб оминути тверді кари, а то й конфіскації маєтку.

І далі читаємо: „Тому, що медицина найбільше зближена до гуманітарних наук, медичний інститут абсорбував велике число студентів, які колись були студентами гуманітарних наук. Може тому серед теперішніх лікарів так багато людей, які люблять і вміють писати, як наприклад редактор „Лікарського Вісника” Павло Джуль, Павло Пундій, Володимир Білинський-Кримський, Юліян Мовчан, Ярослав Крив'як та багато інших” (стор. 12).

В 1944 році, після створення на рідних землях Української Головної Визвольної Ради (УГВР), завданням якої було керувати не тільки збройною боротьбою Української Повстанської Армії (УПА), але також координувати та пропаґувати ідеї Визвольних змагань українського народу на рідних землях, молодий студент Микола був призначений виконувати службу зв'язкового закордонного представництва УГВР. Одним з його завдань було наладнати зв'язки з французьким антифашистським опором. В наслідок цієї акції кілька місяців перед закінченням війни він був заарештований німецькими прикордонниками при переході швайцарського кордону разом з членами французького руху спротиву і кинутий до слідчої тюрми.

„Мій настрій був поганий, — пише автор. — Хоча в мене нічого не знайшли, але положення виглядало безнадійним. З розповідей деяких в'язнів я довідався про тортури, які Ґестапо вживає при слідстві і якими погрожував мені мій слідчий. І тому я дійшов до висновку, що нема сенсу проходити через той ґестапівський млинок, знаючи

(Закінчення на стор. 4)

Ро-Ко

До пари...

У світі, що живе, то звичайно парується: голуб воркоче до голубки, хлопець до дівчини. Це діється і в політиці, і в історії народів... Взяти б хоч, для прикладу, неньку Україну, яка „до пари” має свекруху Росію. Вони обидві мають багато спільного. Наприклад, офіційну мову. І мафіозників. І президентів. І багато чого іншого. Однак, кожна з них має для себе щось своєрідне, таке, що багато каже й ще більше недоказує. Це — національний гумор. Росіяни люблять розмашистий імперський бизнесовий „чорний гумор” нового „дикого капіталізму”, як тепер його називають, а українці — „смішний гумор” дрібного бизнесу.

Приклад з Росії:

В Росії появляється щораз більше нових багачів-капіталістів. І чим більший капіталіст, тим більше хочеться йому показати свій статус чим і ким він є. Для транспорту найдорожчий мерцедес. Це є авто. На руці найдорожчий „Роллекс”. Це є годинник, який в Ню Йорку — навіть у вінді — зривають силою з руки, кінчаючи при спротиві власника нерідко вбивством. Очевидно, такий новоспечений капіталіст в Росії нічого поза своїм статусним носом не бачить. Навіть у катастрофі. Навіть найтрагічнішій. Про це пишуть і видають книжки, котрі перекладають на світові мови. Бо Росія все таки потуга ядерної зброї!

Ось їде один такий новий капіталіст в Москві дорогим мерцедесом. І попадає в катастрофу — тяжку й травматичну. Авто зовсім розторощене. Біля нього, як над домовиною, заводить його власник:

— Ой-ой, ай-ай, що залишилося з мого дорогого, коханого мерцедеса?

Біля нього зупиняється звичайний чолов'яга, котрий роздивляється і здивовано каже:

— Та чого ти плачеш над цією купою заліза? Ти ж покалічений, клич першу допомогу — подивися на свою руку.

Капіталіст дивиться і блідне, йому вилазять з лоба очі, як вперше зауважує, що в катастрофі обірвало йому руку. І як не заголосить ще жалібніше:

— Ой-ой-ой! Ай-ай-ай. Де мій дорогий, коханий Роллекс.

Це той чорний гумор!

Приклад з України:

В Україні панують атрибути відповідного статусу. Україна відома в себе вдома своїми політичними навиками, а найбільше: що українець, то політолог. Це своєрідна національна гордість.

— В Івано-Франківському у крамницю заходить покупець і запитує продавця:

— Товаришу, маєте леза для голення?

— Ні! — відповідає резолютно продавець.

Клієнт виходить, а його спільник здивовано запитує:

— Чомуж ти сказав, що немає лез? Їх же в нас повно!

— Той покупець назвав мене „товаришем”, то хай іде додому й голиться серпом!

В Україні — це віз і перевіз.

* * *

З листа з України

Молодий студент, якому стукнуло 20, пише:

...Не перестаю дивуватися тій клоунаді, що діється в верхніх ешелонах влади в Україні. Жах! Така гризня і сування палок в колеса через дрібні амбіції, образи і користі (дрібними користями я називаю всі власні вигоди людей) ні до чого доброго не приведе. Невже „власть імущі” ніколи не зміняться і людину псує все таки влада і оточення? Та біс з ним, буде ще світло і на вулиці розуму.

...Ось так ми живем-існуєм. Під славним благом Леніна II Реформатора повільно, як п'яні, спотикаючись, як сліпі, простуємо до ще одного світлого майбутнього — прекрасного капіталізму.

Олександра Самарцева

* * *

Я вернуся до тебе з далеких доріг,
Коли стихне наморене літо.
Привітавши мене, усміхнеться поріг:
„Де носив тебе вітер по світу?”
Одізвуться надій світанкових сліди,
Серце хати щасливо заб'ється,
І колючé крило вороної біди
Затріпоче — і відсахнеться...

Д-р Василь Ленцик

Розвиваються музей і бібліотека

I

Українська еміґрація в Америці потребувала, крім духовної опіки, тобто, своїх священиків і єпископів, також своїх шкіл, інституцій фінансових і культурних. Про ці справи почав дуже щиро дбати священик о. Іван Волянський, як і перший Єпископ Сотер Ортинський, знаменитий організатор та золотоустий проповідник Божого слова. Але, на жаль, цей талановитий провідник передвчасно, на 50-му році життя, помер в 1916 році. Через воєнні дії Першої світової війни його наслідник Єпископ Константин Богачевський був призначений щойно в 1924 році.

Єпископ Богачевський походив із відомої в Галичині священичої родини, в якій панував український дух. Здобув освіту в духовній семінарії у Львові та в одному з найкращих університетів Австрії, в славному Канізіянумі в Інсбруці. З рідної хати виніс любов до наших національних традицій, що проявлялось у його священичій і архипастирській праці в рідному краї і згодом на пості єпископа в Америці. Будучи віцеректором славної духівної семінарії у Львові, де навчалося багато видатних духівників, о. д-р Богачевський цікавився нашою культурою та музейництвом. Він був у близьких взаєминах з директором Національного Музею д-ром Іларіоном Свєнціцьким.

Д-р Свєнціцький в пропам'ятній книзі з нагоди 25-ліття Національного Музею в 1930 році згадує тепло про о. д-ра К. Богачевського, між тими, що „зайняли найпочесніше місце в організації галицького музейництва” (ст. 10). Отець д-р Богачевський їздив по Калущині і збирав музейні предмети до Національного Музею у Львові. З того часу маємо в нашому музеї найстарший стародрук „Тріодь Цвітну” Швайпольда Фіолі з 1491 року, була надрукована в Кракові один рік раніше, як Колюмбус відкрив Америку. Цей цінний стародрук о. д-р Богачевський знайшов у парафії свого батька і привіз її згодом до Америки. Отже, вже з перших років

Під час відкриття музею (зліва): Л. Волинець, о. І. Терлецький, д-р В. Ленцик, Владика В. Лостен, Г. Удовенко і його дружина.

свого священства о. д-р Богачевський активно цікавився музейництвом.

Обнявши відповідальний пост голови Української Католицької Церкви в Америці, він зрозумів, що попри душпастирську працю треба ще вжити всіх можливих засобів для збереження нашої спільноти при рідній Церкві. Це були його головні мотиви заснування парафіяльних і суботніх шкіл, різного роду католицьких організацій, гайскул, коледжу, Великої Духовної Семінарії. Доповненням до цього всього був заснований вже в 1933 році Український Музей і Бібліотека в Стемфорді, Коннектикат.

Першим директором музею і бібліотеки призначив Владика Богачевський о. Лева Чапельського. Отець Чапельський був любителем нашої минувшини і теж колись тісно співпрацював з директором Національного Музею у Львові, д-ром Свєнціцьким. Він постійно з ним кореспондував, одержував всі видання Національного Музею і в 1920-1926 роках допомагав у збірках на Національний Музей у Львові. Отже, він цілком надавався на директора музею.

В 1937 році була надрукована книжка п.з. „Як твориться український культурний центр в Стемфорді”. В цій книжчці безіменний автор так характеризує директора музею і бібліотеки в Стемфорді: „Отець Чепельський залюблений у своїх шафах, полицях та вітринах (скляних шафах), цебто не в шафах, а в тім, що в них і на них міститься”.

В цій же книжечці подається також мотиви, якими керувався Владика Богачевський, коли постановив відкрити Український Музей. Цитую: „У Філядельфії в самотніх годинах, вільних від безнастанних поїздок на місії, візитацій по дієцезії, що простягнулась від Атлянтику до Пацифіку, у Владики Кир Константина дозрівала думка створити осередок для укаїнської культури в Америці. Що буде, як вимре старе покоління іміґрантів, а нового припливу зі старого краю не буде? Як вдержиться молоде покоління, уроджене тут, в Америці, при своїй Церкви і народності? Хто буде його провадити? Де є свідома американсько-українська інтеліґенція? Ось таки думки мучили нашого Владику довший час...” І дальше пише безіменний автор: „Наш Єпископ, князь Церкви і вірний син українського народу, не раз і не два застановлявся над тою важною проблемою”. (с. 8).

Чим ближче було до заснування музею, з'являлося чимраз більше статтей в українській пресі в Америці на цю тему. Такою була стаття першого директора музею о. Чепельського в „Америці” з 23-го березня 1935 року п. н. „Музеї і їх значення”. Отець Чепельський пише: „Конечну потребу українського музею для американської іміґрації найкраще зрозумів і відчув цей найкращий син нашої еміґрації, наш Єпископ Константин Богачевський. Як став він засновником дуже важних інституцій і Української Школи в Стемфорді, Конн., так тепер задумав він зорганізувати ще одну станицю і розсадник освіти, культури, а особливо патріотизму й цементу для української іміґрації в Злучених Державах Америки, а саме Український Національний Музей для нашої іміґрації”.

(Закінчення буде).

ЗАУПОКІЙНІ БОЖЕСТВЕННІ ЛІТУРГІЇ І ПАНАХИДИ

ЗА СПОКІЙ ДУШ СВ. П. СПОЧИЛИХ ТВОРЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ, МЕЦЕНАТІВ, ФУНДАТОРІВ, ДОБРОДІЇВ І ЧЛЕНІВ ФУНДАЦІЇ УВУ, І ЖЕРТВОДАВЦІВ НА ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ НАУКИ — ВІДБУДУТЬСЯ В БІЛЬШИХ МІСТАХ НАШОГО ПОСЕЛЕННЯ В ОСТАННЮ НЕДІЛЮ В СІЧНІ 1998 Р.

СВ. П. РЕКТОРИ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

1-ий ряд зліва: Ол. Колесса, Ст. Дністрянський, Ів. Горбачевський, Т. Щербина, Дм. Антонович, А. Яковлів, С. Шелухин, Ол. Мицюк.
2-ий ряд зліва: Ів. Борковський, о. монс. А. Волошин, В. Щербаківський, Ів. Мірчук, Ю. Панейко, М. Василів, Ол. Кульчицький, В. Орелецький, В. Янів.

ФУНДАТОРИ ПОСТІЙНИХ СТИПЕНДІЙНИХ ФОНДІВ ПРИ ФУНДАЦІЇ УВУ

(Також особи в св. пам'ять яких родиною чи друзями створено Стипендійні Фонди, замість квітів на могилу)

Теодор Витвицький; о. Ярослав Тростянецький; Пастор Іван Луцик; Богдан і Евгенія Онуферки; пл. сен. проф. Степан Салик; мгр Володимир і Наталія Романовські; Іван Синидяк; інж. Володимир Бакаалець

Петро Турчин; Анастазія і Михайло Пирські; Анна і Федір Олійник; інж. Софія Гаєвська; маестро Петро Андрусів; проф. Омелян і Ярослава Кушнірі; д-р Юрій Кишакевич

Іван Галавай; Мартин Новаківський; Катерина Синидяк; Катерина Коленяк; д-р Ілля Андрусяк; Мирослав Німець; д-р Юліян Політило; Антін Шумейко; інж. Адріян Горницький; архітект Орест Гладкий

Олександер Ярош; інж. Іван Кравчук; д-р Семен Гик; Ксеня Лучканич; о. Григорій Лиско; Матильда Німець; Микола Попович; Роман і Евдокія Кушнірчуки; Евген Луцький

Марія і д-р Роман Маланчуки; д-р Володимир Савчак; д-р Михайло Сосновський; д-р Константин Савчук; Анастазія Псуй; проф. Макар і Марія Каплисті; Марія Лабунька; Нестор Стельмах

Федір Савечка; д-р Петро Богданський; мгр Мирон Утриско; інж. Ярослав і Нестор Когутяки; о. Ярослав і Любов Княгиницькі; Микола Німець; Теодозія і Григорій Стельмахи

проф. Пилип Гайда; д-р Володимир Душник

ЖЕРТВОДАВЦІ, ДОБРОДІЇ, і ЧЛЕНИ ФУНДАЦІЇ УВУ

Авраменко, Василь
Андроняк, Петро
проф. Андрушків, Осип
проф. Антонович, Адам
Артимишин, Юрій
мгр Базарко, Іван
Бакалець, Роман
Барагура, Марія
мгр Басюк, Еміліян
Д-р Борковський, Роман
Боярська Марія
о. Бутринський, Маркіян
Д-р Варварів, Константин
о. Д-р Великий, Атаназій
Д-р Вергун, Василь
Вертипорох, Богдан
Вовк, Олександер
Возьний, Осип
Вомпель, Марія і Роман
Вороняк Олександер
Ґерич, Василь і Анна
проф. Гайда, Пилип
мгр Гик, Марія
Ґладкий, Орест
Ґошовський, Леонтина
о. Грабець, Володимир
Д-р Гребеняк, Ірина
Данилишин, Григорій
Данилюк, Роман
Д-р Дармограй, Петро і Галя
Дахнівський, Дмитро
Дацків, Ярослав і Ірена
Д-р Дзядів, Роман
Д-р Домбчевський, Іларійон
інж. Дубик, Богдан
Д-р Дудра, Михайло
Д-р Душник, Володимир
інж. Іванчишин, Роман
Зацухний, Микола
Зубаль, Степан
інж. Кмета, Ігор
Камінський, Олександер
проф. К.А. Кисілевські
Кисілевський, Анастазія
Кий, Василь
Кобилецький, Володимир
Когут, Михайло і Софія
мгр Колінко, Василь
Колодій, Іван
Комендант, Іван
Костів, Семен
Д-р Кос, Роман
Кравець, Юрій і Ядвіґа
Д-р Кротюк, Сергій
Д-р Кудрик, Олег
інж. Кузик, Дмитро
Кузик, Юрій
Кузьмин, Йосиф
Курчак, Оля
Д-р Кушнір, Юрій
Кухній, Михайло
Кушей, Степан і Володимира
Кучкуда, Василь і Пелагія
мгр Кух, Надія
Лешко, Теодор
проф. Лев Василь
Д-р Логаза, Михайло
Д-р Лоза Михайло
мгр Лозинський, Евген
Макар, Марія
мгр Мартинюк, Микола
Марчуха, Петро
Марусяк, Осип
Матковська, Марія
Михалевич, Михайло
д-р Мичковський Мирослав
Д-р Мороз, Роман
Д-р Моцюк, Петро Роман
Натина, Василь
Д-р Ничка, Олександер
Новак, Микола
Новак Стефанія
Окруско, Андрій
Оренчук Ярослава
Островський, Володимир
Д-р Палідвор, Василь
Папуга, Володимир
мгр Пашко, Олександер
інж. Пежанський, Михайло
Петраш, Григорій
Д-р Політило, Юліян
Поритко, Іван
Потоцька, Анеля
проф. Придаткевич, Роман і Лідія
Пришляк, Богдан
Прядка, Андрій
Прятка, Параскевія
інж. Пушкар Стефанія
інж. Раковський, Роман
Рокіцький, Стефанія
Д-р Рибчук, Богдан і Марія
проф. Рудакевич, Іван
Рудик, Ірена
Савка, Микола
Савків Оксана
Салюк, Григорій і Клавдія
Семущак, Лев
Серабин, Стефан
о.Сивенький, Любомир
Д-р Сидорак, Олександер
д-р Богдан Сілецький
Сікора, Стефанія,
Станецький, Іван
проф.Старосольський, Юрій
дир. Стефанович, Богдан
Стельмах, Іван і Татіяна
о.Степаненко, Микола
проф. Стецюк, Василь і Марія
Сусла, Софія
Д-р Тарнавський, Остап
Твердовська, Марія
інж. Ткач, Ярослав
о. Ткачук, Іван і Ірена
Токарчук, Катерина
ген. Шандрук, Павло і Ольга
Ходновська, Марія
проф. Храпливий, Зіновій
Ценко, Володимира і Микола
Фафендик, Стефан
Д-р Филипчак, Борис
Д-р Фішер, Рудольф
проф. Хомин, Іван
Швидак, Зенон
Юзенів, Михайло
мгр Яців, Петро

ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖЕННЯ І ПАНАХИДИ БУДУТЬ ВІДПРАВЛЕНІ У СЛІДУЮЧИХ МІСТАХ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЯСПОРИ

(остання неділя в січні, що цього року припадає на 25-го січня 1998 року)

МЮНХЕН:
Церква Свв. Андрія і Покрови
Церква Св. Миколая

ЛОС АНДЖЕЛЕС:
Церква Рождества Пречистої Діви Марії
Церква Св. Володимира

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ:
Церква Св. Архистратига Михаїла
Церква Св. Покрови

КЛІВЛЕНД-ПАРМА:
Катедра Св. Володимира
Церква Св. Покрови

ЧИКАҐО:
Катедральна церква Св. Володимира
Собор Свв. Володимира і Ольги

НЮ ЙОРК:
Катедра Св. Володимира
Церква Св. Юра

СТЕМФОРД:
Катедра Св. Володимира Великого

БАВНД БРУК:
Церква-Пам'ятник Св. Андрія Первозванного

ВСІХ ЧЛЕНІВ ПРОФЕСОРСЬКОГО СКЛАДУ, СТУДЕНТІВ І АЛЮМНІВ УВУ, МЕЦЕНАТІВ І ЧЛЕНІВ ФУНДАЦІЇ УВУ, УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО – ПРОСИМО В ЧАСІ ВІДПРАВ (неділю, 25-го січня), ДЕ Б ВИ НЕ БУЛИ ПОЄДНАТИ З НАМИ В ПОХОДІ МОЛИТОВ ДО ВСЕВИШНЬОГО ЗА ТИХ, ЩО ЗНАННЯ СВОЄ І ПРАЦЮ СВОЮ ВІДДАЛИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ВДЯЧНІСТЬ І ПОШАНА СПОЧИЛИМ ЧЛЕНАМ ВЕЛИКОЇ РОДИНИ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Управа Фундації УВУ

Tel. (212) 353-3029
Fax (212) 260-5408

Office Address:
UFU Foundation, Inc.
43 St. Mark's Place
New York, N.Y. 10003

Mailing Address:
UKRAINIAN FREE UNIVERSITY FOUNDATION, INC.
P.O. BOX 1028
NEW YORK, N.Y. 10276

Достойному Ювілятові

ОМЕЛЯНОВІ ПЛЕШКЕВИЧЕВІ

з нагоди гарного 90-ліття.

Найкращі побажання складають Дирекція, працівники і члени нашої Української Федеральної Кооперативної Каси „Самопоміч".

Ми зворушені і раді, що один із творців скромної, з-перед 46-ти років, кредитівки, бачить „своє дитя" у повнім розквіті як сильну, фінансово й національно, українську господарську одиницю.

На Многії Літа Вам, наш дорогий Директоре Омеляне Плешкевичу!

УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КООПЕРАТИВНА КАСА „САМОПОМІЧ"

SELFRELIANCE UKRAINIAN FEDERAL CREDIT UNION
2351 W. CHICAGO AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS 60622 (773) 489-0520
558 SUMMIT AVENUE, JERSEY CITY, N.J. 07306 (201) 795-4061
WWW.SELFRELIANCE.COM

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „ДУМКА"
під протекторатом
ОБ'ЄДНАНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ м. НЮ ЙОРКУ, ВІДДІЛ УККА

влаштовує

СВЯТКОВУ АКАДЕМІЮ
для ВІДЗНАЧЕННЯ 80-ої РІЧНИЦІ ПРОГОЛОШЕННЯ

УКРАЇНСЬКОЇ САМОСТІЙНОЇ ДЕРЖАВИ АКТОМ ЧЕТВЕРТОГО УНІВЕРСАЛУ

і

79-ої РІЧНИЦІ АКТУ СОБОРНОСТИ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.

Неділя, 25-го січня 1998 р. о год. 2-ій по пол.

в школі Ашер Леві, Перша Авеню (між 11-ою і 12-ою вулицями)

В ПРОГРАМІ:

- Відкриття.
- Святкова доповідь — Віцеконсул України *БОГДАН ЯРЕМЕНКО.*
- Хор „Думка" — дириґент *ВАСИЛЬ ГРЕЧИНСЬКИЙ.*
  Акомпаньямент — *ВОЛОДИМИР ВИННИЦЬКИЙ.*
- Соліст — бас-баритон *ЯРОСЛАВ ГНАТЮК.*
  Акомпаньямент — *СВІТЛАНА ГНАТЮК.*
- Рецитатор — *ВОЛОДИМИР КУРИЛО.*

До численної участи у Святковій Академії запрошуємо все українське громадянство і молодь міста Ню Йорку і околиць.

Вступ — 10.00 дол.

Нові...

(Закінчення зі стор. 1)

людини чинником кліматичних змін.

„Щоправда, тенденцію до потепління клімату не можна зводити до якоїсь однієї причини,— каже проф. Том Карл, один зі спеціялістів центру. — Іншими чинниками можуть бути природні циклі зміни клімату, океанічні течії і навіть вулкани".

Підвищення температури мало місце у всьому світі. У меншій мірі виявилося воно в Північній Америці, Китаї і східніх районах Середземномор'я. Це може бути вислідом занечищення атмосфери сірчанистими ґазами, коли задимлене по-вітря відбиває соняшні промені і створює льокальний охолоджуючий ефект.

Є й інші ознаки потепління клімату. На Алясці, наприклад, зафіксовано деяке розм'ягчення ґрунту у прошарку вічної мерзлоти, а рівень океану за останнє сторіччя підвищився на шість дюймів (15 см.). Безперервне потепління може принести багато несподіванок, в тому числі зміни у звичному чередуванні сезонів дощів і снігопадів, однак проф. Карл стверджує, що нема жодних підстав передбачати ґльобальну кліматичну катастрофу.

Помилки...

(Закінчення зі стор. 1)

конливо засвідчують їхнє походження.

Що представники української діяспори є найбільшими патріотами України — аксіома. Президент України та Верховна Рада безперечно це добре знають. А от відвідувати Україну без візи мають право громадяни майже всіх країн СНД, серед яких не бракує ворогів української держави, які неодноразово засвідчили це, ведучи антиукраїнську аґітацію. Водночас етнічним українцям чиняться всілякі перепони. Отож опонентам Президента і козирні карти в руки.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ В КРАЩИЙ СВІТ
нашого найдорожчого і ніколи незабутнього
ТАТА, ДІДУСЯ І ПРАДІДА

бл. п.
о. Протопресвітера
ВОЛОДИМИРА БАЗИЛЕВСЬКОГО

довголітнього настоятеля катедри св. кн. Володимира в Ню Йорку буде відправлена Панахида
в катедрі св. кн. Володимира, 160 Вест 82-га вул. в Ню Йорку,
в неділю 1-го лютого 1998 р. після
СЛУЖБИ БОЖОЇ.

Початок Служби Божої о год. 10:30 ранку.
До участи в Панахиді та про молитви за покійного просять:

син — ЮРІЙ з дружиною ОКСАНОЮ
донька — ІННА
внучка — ХРИСТЯ з чоловіком РОССОМ
внуки — ТЕРЕНТІЙ з дружиною ХРИСТЕЮ
— БОГДАН
— АНДРІЙ
правнук — АНДРІЙ
родина в Україні.

Ділимося сумною вісткою, що в неділю, 18-го січня 1998 р., на 86-му році життя, відійшла у вічність наша незабутня МАМА і БАБЦЯ

бл. п.
УЛЯНА КОЗАК
з дому ЖУКОВСЬКА

вдова по д-рові Іванові

ПАНАХИДА відбудеться в середу, 21-го січня 1998 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку

СЛУЖБА БОЖА і похорон відбудеться в четвер, 22-го січня, о год. 9:30 ранку з української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку, а відтак на цвинтар св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:
донька — ОКСАНА
зять — ІГОР КІНАЛЬ
внук — ІВАНЧИК

Враження з ювілею 20-го Відділу СУА

Відзначення 50-ліття організації — це подія, що має значення для всієї громади. Адже громадська праця впродовж половини століття заторкує життя двох поколінь. Кожне життя людини має свою складність, свої піднесені моменти і свої падіння. І події його — того людського життя — вирізьблені нераз дуже виразно в тривалій дії тієї організації.

Такі думки виринають з нагоди 50-ліття 20-го Відділу СУА ім. Ол. Теліги у Філядельфії. Створено цей Відділ майже відразу після війни, в 1947 році. Заініціювала його група молодих жінок, які вже народилися в Америці, бо батьки їх чи й діди прибули на цю землю ще в давніші часи, на важкі заробітки. Шукали збудника натхнення для свого майбутнього громадського труду, тому й прийняли як свою патронку Олену Телігу, молоду, як і вони, жінку, яка так недавно, всього п’ять років перед тим, згинула в Києві смертю хоробрих за свої ідеали. Централя СУА дала їм число 20-те, а вони надали йому ймення патронки, що було глибокою любов’ю до України.

Коли вже в 1949 році прийшли до цього Відділу старші й молодші жінки з гурта новоприбулих, то привітала їх радісна усмішка молодої голови Відділу, Катрусі Ярош. Почалася праця з взаїмопошаною, бо кожна давала з себе, що могла, а спроможності були нераз важкі — були це досвідчені організаторки, господарниці, були педагоги з великим досвідом, мисткині, музики, співачки, були й журналісти-письменниці. Отож відзначено 50-ліття. Мотором усього була голова Відділу Лідія Дяченко. Тому то дня 9-го листопада 1997 року все відбулося за пляном.

Після відповідної підготови — реклями, прийшло велике число гостей, нераз з родинами. Зорове враження підкресленої святковости, на кожному столі свіжі квіти, дбайливо накриті столи. Над сценою споглядає з портрету патронка Відділу — Олена Теліга; портрет її з юних літ, коли все життя іскристої радости і пекучого болю було ще не пройденим.

Голова Л. Дяченко відкриває свято, вітає гостей і передає ведення ювілейного обіду в досвідчені руки Марії Касіян. Членки Юлія Петришин, Анна Борис і Марія Галій урочисто вносять прапор СУА. А тоді гимн СУА і молитва, яку провів о. Василь Сівінський, із щирим словом признання для нашого жіноцтва в діяспорі, що недавно прибув з Галичини. За президіяльним столом — голова Відділу Л. Дяченко, голова Централі СУА Анна Кравчук, голова Округи СУА Марія Раковська, почесна голова СУА, СФУЖО і 20-го Відділу СУА Лідія Бурачинська, голова Фінансової комісії СФУЖО на Америку, почесна членка 20-го Відділу СУА і СФУЖО Марія Харина, почесна членка СУА Стефанія Вовчак, і почесна членка 20-го Відділу СУА і СФУЖО Ірена Качанівська і Марія Касіян, заступниця голови Відділу та ведуча програмою обіду.

Із привітом виступила голова СУА Анна Кравчук, а у вислові признання для Відділу вручила Грамоту для 20-го Відділу на руки голови Л. Дяченко. Музичним тлом були мелодійні звуки пісень у виконанні ансамблю Володимира Антонця. Голова Відділу дала інтродукцію про особливість Відділу, що головно в 1970-их роках був могутнім і впливовим, при чому назвала тих членок, які були в екзекутиві СФУЖО: голова Лідія Бурачинська, заступниця Наталія Пазуняк, секретар Володимира Ценко, скарбник Лідія Дяченко, редактор „Українка в світі“ Ірина Пеленська, голова Фінансової комісії на Америку Марія Харина, членка Фінансової комісії Марія Галій, в Управі СФУЖО — Оксана Ґенґало, давніша скарбничка Ірена Качанівська та Олена Чехівська.

Про патронку О. Телігу дещо розповіла Н. Пазуняк, а Надя Петрик, відома вже серед нас декляматорка, що кілька років тому прибула з України, добре виконала декламацію поезії О. Теліги „Усе, лише не це“.

Н. Пазуняк подала огляд 50-літньої діяльности Відділу. З музично-вокальною точкою виступив бандурист інж. Петро Гурський, відомий із своєї педагогічної й концертової діяльности. Він виконав пісні: “Рідна мати моя...”, муз. Платона Майбороди, пісню на мотиви „Лісової Пісні“ Л. Українки та одну козацьку. Першу з них, „Рідна мати моя“, заявив він, присвятив бандурист трьом жінкам, членкам Відділу, з пошани до них — Марії Юркевич, Олені Чехівській і Надії Іщук. Це був поклін уже покійним у формі гарного виконання зворушливої пісні.

Хореографічні точки були у виконанні ансамблю „Волошки“, старшої і молодшої груп танцюристів, із властивою їм майстерністю, що захоплено прийняли учасники імпрези.

Дотепний своїм змістом діялог у стилі „на злобу дня“ під заголовком „Розмови між оптимісткою і песимісткою“ виконали Н. Петрик і Н. Пазуняк. М. Касіян із своєю виробленістю як ведуча й конферансьє, дала змогу виявити зв’язок Відділу з усією громадою, прочитавши привіти та перечисливши присутніх представників організацій. Голова Округи Марія Раковська привітала Відділ, при тому надала Грамоту за заслуги Мирославі Прокопович, яка впродовж 35 років провадить секретарювання Відділу. Ще в Україні М. Прокопович була секретаркою у сенаторки Олени Кисілевської. СФУЖО представляла Наталія Даниленко, заступниця голови. Надіслані привітання були від організацій: Христина Сеник — ЗУАДК і прислала привіт за підписом д-р Лариси Кий; Теодора Волянюк ОЖ ОЧСУ, Михайло Ковальчин — УКК, Марія Кондрат — Український Банк „Самопоміч“, Петро Кондрат — Братство Колишніх Вояків 1-ої Української Дивізії УНА — Станиця у Філядельфії і прислали привіт, Володимира Кавка — Осередок УЗХ, д-р Я. Заліпський — голова Осередку НТШ у Філядельфії, Микола Лютий, новообраний президент Українського Освітньо-Культурного Центру у Філядельфії, Ольга Гурська — Об’єднання Українських Православних Сестрицтв.

Прислали привіти: чоловічий хор „Прометей“, Відділи Союзу Українок: 52-ий, 10-ий, 67-ий, 88-ий, 90-ий, у Філядельфії, 13-ий у Честері, 59-ий — Балтимор, 91-ий — Бетлегем.

На залі були присутні багаточисленні делеґації Відділів СУА. Між ними — членки Головної Управи СУА, а саме: Софія Геврик — заступниця голови і Оксана Фаріон — вільний член.

Кінцевою мистецькою точкою був вокальний виступ сестер Матвієнко Валентини і Поліни. Цей виступ з виконанням народних пісень типово народним стилем, при сильних дзвінких голосах співачок, був для учасників ювілейного обіду свідченням про те, що народна пісня, як виспів душі нації, жива в сучасній Україні та не позбавлена притаманних їй гумористичних елементів. Ми вдячні їм.

У програму ввійшла й льотерія. Розіграно картину „Рожі“ пензля відомої в громаді Наталії Стефанів, покійної членки 20-го Відділу, Христини Головчак-Дебарі „Квіти“ і 50 долярів.

Подякою за участь та національним гимном закінчено це вдале ювілейне святкування.

Н. П.

„На визвольних...“

(Закінчення зі стор. 2)

який буде кінець, і наражуватися на заломання, яке потягло б за собою арешти...

„Розважуючи ті всі проблеми, — пише д-р М. Дейчаківський, — я знайшов вихід, чи краще сказати — він завжи був зі мною. Це пакет з ціянкалієм, який був при мені, хоч при всіх ревізіях, які ми проходили, його не знайшли. В той час шилося маринарки з ватівниками на раменах. В мене ті ватівники були досить грубі і в один з них я запхав той пакетик. І тут почалася деяка трагікомічна історія: коли в камері стемніло, я видобув той пакетик, ліг на своє ліжко-стіл, помолився, згадав батьків, сестер, брата й товаришів, надкусив ріжок пакета і почав висмоктувати вміст пакета. Чекаю — нічого не сталося! Тоді взяв ввесь пакет в уста, пожував його на платки і проковтнув. Хоч я знав, що смерть по зажиттю ціянкалію повинна б настати зразу, але її не було... Я чекав смерти, але її не було... Потім заснув і був дуже розчарований, коли пробудився. Значить, тепер я вже на мав виходу з тієї ситуації і бачив, що мені доведеться випити чашу горя до дна... Моя спроба самогубства не вдалася. Правдоподібно організація купувала ціянкалій десь на чорному ринку і тому купила ‘липу’ (або, може, з часом він утратив свою дію).

„Через день мене знову повели на допит... Я вирішив, що мені треба до чогось признатися. Я постановив признатися до ідеї і членства в організації, а всі свої сили спротиву сконцентрувати в намаганні не видати людей. Слідчий взявся до мене гостро, але я зразу ж заскочив його тим, що я не большевицький аґент, але є членом Організації Українських Націоналістів. Це його збило з пантелику і також перекреслювало його схему. Скоро по цім допиті мене перенесли до меншої камери, в якій було 11 в’язнів різної національности, де я перебув до кінця аж до ‘визволення’... (стор. 46-47).

Значну частину своєї книжки автор присвятив своїм футбольним спогадам. Та ж він ще з молодечих років любив і був дуже активним у спорті, зокрема, був одним з визначніших українських футболістів (до речі, „Мука“ є його футбольним псевдонімом). Він грав у дружинах „Вихор“ — Ямниця, „Пролом“ — Станиславів, УССК — Мюнхен, „Січ“ — Реґензбурґ, „Тризуб“ — Філядельфія та „Леви“ — Чикаґо. Також був членом репрезентації, яка здобула золоту медалю на Олімпіяді Ді-Пі в 1948 році.

Згадуючи про свої спортові виступи в різних місцевостях світу, автор при тій нагоді також згадує імена інших відомих наших спортовців, які популяризували український спорт у світі. Наприклад на стор. 122 книжки читаємо:

„На Меморіял вікенд в Дітройті 1953 року відбувся турнір чотирьох українських футбольних дружин: ‘Левів’ з Чикаґо, ‘Львова’ з Клівленду, УАСТ з Рочестеру і місцевого ‘Черника’. Я пішов туди в перший день в ролі глядача і там зустрівся з своїми співграчами з ‘Левів’, де я ще був формальним членом. На другий день ‘Леви’ мали грати за перше місце з Рочестером. Рочестер мав у той час добру дружину, в якій були такі знані грачі, як Стасьо Ходань, Любко Стасюк, Зенко Снилик, Влодко Камад та інші.

„За перших 25 хвилин першої половини ми вели вже рахунком 3:1 і були в дорозі до перемоги. Мені в противники випав Зенко Снилик. Він був тоді на вершку своєї футбольної кар’єри: був змагуном, а потім і капітаном американської олімпійської футбольної дружини. Молодий, у прекрасній фізичній кондиції, він ганяв майже по цілому грищі й мені доводилося гасати за ним... Змагання виграли ‘Леви’ з рахунком 6:3 і це була моя ‘лебедина пісня’ — мій останній виступ у футбольній дружині“.

„Зенка Снилика пригадую собі з Німеччини. Раз він приїхав з Міттенвальду до Мюнхену на якісь пінґ-понґові змагання і був у Фіріхшулє. В той час він був малим підлітком: присів до товариства, в якому я був. Я був уже досить знаним футболістом, і тому він ставився до мене з пошаною, звертався до мене через „пане“ і скромно мене щось запитував“ (стор. 122-123).

Закінчує свою книжку автор такими словами:

„Сповнилися мрії поколінь і Україна стала вільною і незалежною державою, а наші спортові зірки на Олімпіядах і міжнародних змаганнях здобувають перемоги і медалі для рідної України, а не для її гнобителів“.

Посвячення відновленого і поширеного будинку кредитівки „Самопоміч“ в Мишиґені

Як переважно усі українські кредитівки в Америці, так і кредитівка „Самопоміч“, починаючи в 1952 році із 44 членами та 144.25 дол. капіталу, по своїй 45-літній успішній та корисній праці, опертій на довір’ї своїх 6,500 членів, закінчила 1997 рік із 100 млн. дол. в активах. Із здобуттям такого числа членів та такої суми активів, збудований 20 літ тому головний будинок кредитівки вимагав відновлення, а в першій мірі поширення. Було рівночасно бажанням також зовнішнім виглядом кредитівки доказати довкіллю ріст українського поселення в місці, де сконцентровано ряд видних українських будівель, таких як українська католицька церква св. Йосафата, Український Культурний Центр, кредитівка „Будучність“, дім для старших віком „Українське Село“ та дім Союзу Українок Америки.

Старанне початкове плянування, підшукання архітекта з відповідним досвідом будівництва фінансових установ, полагодження всіх адміністраційних вимог, ґрунтовна перевірка плянів будови, одержання дозволу на будову від управи міста, а вкінці щоденний нагляд над ходом будови, яка почалася весною 1997 року, вимагала постійної уваги голови Дирекції інж. Любомира Липецького та головного управителя Бориса Блюя.

Працю закінчено в грудні 1997 року і тоді Дирекція кредитівки запросила своїх членів та всю українську громаду бути свідками посвячення, можна сказати, нового будинку та його відкриття.

Це відбулося 4-го січня 1998 року. Святочність хвилі підкреслила присутність шістьох священиків обох обрядів з Владикою Олександром Биковцем та о. деканом Іваном Лазаром на чолі, які відправили Молебень та посвятили приміщення. В неприсутності голови Дирекції, чисельно зібраних гостей вітав д-р Олександер Серафин. Дякуючи за присутність, вітав посадника міста Воррен М. Стінберґа, представника мишиґанської Ліґи кредитівок, ряд представників українських організацій, членів Дирекції кредитівки та голів комісій. Подав змістовну історію кредитівки, підкреслив кілька знаменних подій в її історії, як осягнення 100 млн. дол. в активах. Представникові фірми архітектів та головному будівничому вручив грамоти подяки за добре виконану працю.

Члени Дирекції кредитівки з приємністю стверджували велике число присутніх, яких в попередніх тижнях неоднократно запрошували численні повідомлення, виготовлені Комісією публічних зв’язків з Адріяном Блюєм на чолі.

Прикрашені квітами та зеленню кімнати були вислідом запопадливости Віри Андраш та Дарії Бравн. Силван Колтик з великою майстерністю гри на фортепіяні розвеселяв присутніх. Христина Бравн і Сера Клаґ роздавали гостям пам’яткові дарунки. Коментарі зібраних гостей одноголосно потверджували успіх закінченої будови, її збільшений простір та естетичний внутрішній вигляд.

Володимир Баран